

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

ANTROPOLOGIA SOCIAL

CODI 15776

CURS 2012-2013

Caràcter	Troncal
Titulació	Llicenciatura d'Humanitats
Curs	Quart
Departament	Sociologia i Antropologia Social Tel. 96 382 84 54 / Fax. 96 382 84 50
Àrea	Antropologia
Professora	Maria Albert Rodrigo Tel. 96 382 84 61 e-mail: maria.albert@uv.es

Horari:

Sessions teòriques i pràctiques	Dimarts 17h.30'-19h.30'	Aula 33 (Aulari III)
Tutories	Dijous 11h.30' - 14h.	5P0.4 Edifici Oriental (Campus Tarongers)

I. INTRODUCCIÓ

L'antropologia social i cultural és sense dubte, la ciència social que pot aportar una visió més ampla, donat el seu bagatge global, al voltant de les realitats socials. Permet per tant, una aproximació al coneixement de les societats humanes, del agrupaments socials, de les institucions socials... , així com dels processos i canvis estructurals que caracteritzen a les societats contemporànies.

II. OBJECTIUS GENERALS

Històricament l'antropologia sorgeix de l'enlluernament cap a tot allò que resulta exòtic i guanya la seua posició entre altres disciplines de les ciències humanes tractant d'explicar l'enigma de la varietat humana, és a dir, la **diversitat cultural**. És la comprensió d'altres formes de vida la que ens permet descobrir per una banda, la variació, la **diferència i la diversitat** de la humanitat i, per altra, les **similituds** de la espècie humana. I serà precisament aquest coneixement de "l'altre" el que ens permetrà, a partir d'un exercici d'abstracció, vore'ns a nosaltres mateixos des dels "altres".

Així, l'antropologia social i cultural s'interessa pels fets de la cultura i per les societats, grups u organitzacions que la sostenen. Tot i que es podria pensar que la modernitat aniquila irrevocablement nombroses civilitzacions úniques i que tendim a una estandarització cultural sense remei, la humanitat continua fabricant cultura i diferència. Els fets culturals en tota la seua diversitat son omnipresents al sí de les societats contemporànies, tan irreductibles com sempre (sorgeixen noves estratègies adaptatives a les noves formes de vida, les tradicions es reinventen, etc.). Per tant, cal un treball de comprensió des de la investigació social per a l'anàlisi de les societats tant avui com en el passat, concedint-li a la disciplina un caràcter de inusitada actualitat.

III. OBJECTIUS CONCEPTUALS:

CONTINGUTS BÀSICS QUE S'HAN D'ADQUIRIR

Els continguts de l'assignatura son els següents:

TEMA 1.- TEORIA I PRAXIS DE L'ANTROPOLOGIA

Introducció a l'antropologia. Definició de l'objecte d'estudi. Constitució de l'antropologia com a disciplina científica. Metodologia. Alguns conceptes bàsics. L'antropologia a l'Estat Espanyol.

TEMA 2.- L'ORGANITZACIÓ DEL PARENTIU

Introducció: La naturalesa del parentiu. La prohibició de l'incest i el control de la reproducció i la sexualitat. El matrimoni. Unitat domèstica i família. La família i els seus tipus. Filiació i grups de filiació. L'aliança matrimonial i les seues estructures.

TEMA 3.- LA VIDA ECONÒMICA

Introducció; el concepte d'economia. La producció. La circulació de bens; la distribució; el canvi/intercanvi. El consum. Anàlisi dels sistemes econòmics; caçadors i recol·lectors; agricultors i pastors nòmades; industrialització i postindustrialització. La globalització econòmica.

TEMA 4.- LA POLÍTICA DES D'UNA PERSPECTIVA ANTROPOLÒGICA

Poder i autoritat. L'organització del poder i els seus tipus: sistemes polítics descentralitzats i sistemes polítics centralitzats. Dinàmiques polítiques als segles XX.

TEMA 5.- SISTEMES DE CREENCES I RITUALS

Creences i valors: l'univers simbòlic. Antropologia i religió; teories psicològiques, teories sociològiques, la perspectiva simbòlica. Sobre el concepte de religió. Les boiroses fronteres entre màgia i religió. Simbolisme i ritual. Dinàmiques religioses al món d'avui. La religió civil

TEMA 6.- MODERNITAT, GLOBALITZACIÓ I CULTURA

Introducció: El desenvolupament de la modernitat, etapes. El procés de globalització: Dimensions i característiques. La globalització cultural: Cultura i globalització. La desterritorialització com a condició cultural de la globalització. L'eclosió del patrimoni cultural. La Construcció Cultural. Modernitat i diversitat cultural. Desigualtat, diferència i desconexió.

*** **

Calendari de sessions curs 2012-2013

DIA	CLASSE TEÒRICA	CLASSE PRÀCTICA	
		LECTURES	FILMOGRAFIA
Setembre / 12			
18-09	INICI*		
25-09	TEMA 1		PEL·LÍCULA “La balada del Narayama”
Octubre /12			
02-10	TEMA 1	LECTURA 1	
16-10	TEMA 2	LECTURA 2	
23-10	TEMA 2	LECTURA 3	
30-10	TEMA 3		DOCUMENTAL “La transnacionalització de la immigració”
Novembre /12			
6-11	TEMA 3	LECTURA 4	
13-11	TEMA 4		DOCUMENTAL “La ciencia de los sexos”
20-11	TEMA 4	LECTURA 5	
27-11	TEMA 5	LECTURA 6	
Desembre /12			
4-12	TEMA 5		DOCUMENTAL “El canibalismo”
11-12	TEMA 6	LECTURA 7	

18-12	TEMA 6	Dubtes i explicació examen	
-------	--------	----------------------------	--

*Explicació del programa, repartiment de les lectures per a la realització de les classes pràctiques i del treball pràctic a realitzar al llarg del curs.

IV. OBJECTIUS PROCEDIMENTALS: DESTRESES I COMPETENCIES PROFESSIONALS

- Desenvolupar el pensament crític, a partir dels diferents conceptes abstractes que tractarem a la classe procedents de les principals perspectives teòriques.
- Reflexionar sobre les temàtiques impartides a la classe i ampliar coneixements de les mateixes a les classes pràctiques.
- Ser capaç d'exposar una "opinió pròpia i personalitzada" argumentada de totes les qüestions que s'exposen a la classe.
- Entendre la diversitat cultural com una realitat social en la que hem de conviure.
- Coneixement de diferents fons documentals antropològics.
- Entendre la diversitat cultural com una realitat social en la que hem de conviure.

V. OBJECTIUS ACTITUDINALS: VALORS, ACTITUTUTS I HABILITATS SOCIALS

- Desenvolupar una estratègia del "raonar antropològicament" des dels coneixements i experiències.
- Familiaritzar-se amb les regles del joc de la intervenció activa i la participació en classe.
- Activar els recursos propis d'expressió com a eines necessàries no només per a la comprensió dels continguts, sinó també per a l'elaboració i exposició del discurs propi.
- Empatitzar amb observacions oposades, o simplement diferents, de la realitat social i reconèixer l'eina de la discussió com a intercanvi d'arguments i punts de vista.

VI. VOLUM DE TREBALL

ASSISTÈNCIA A LES CLASSES TEÒRIQUES	15
ASSISTÈNCIA A LES CLASSES PRÀCTIQUES	15
PREPARACIÓ CLASSES PRÀCTIQUES	15
PREPARACIÓ TREBALL PRÀCTIC	35

ESTUDI/PREPARACIÓ EXAMEN	60
REALITACIÓ D'EXAMEN	3
ASSISTÈNCIA TUTORIES	7
TOTAL VOLUM DE TREBALL	150
Hores per crèdit ECTS	25
TOTAL CRÈDITS ECTS	6

VII. METODOLOGIA

Aquesta assignatura ofereix als/les alumnes tres fonts complementàries d'informació:

- La primera està conformada per les classes teòriques impartides a l'aula i que comptaran amb un dossier teòric en el que recolzar-se.
- La segona fa referència a les pràctiques que tindran dos modalitats. En un cas es realitzaran de forma regular a l'aula i al·ludeixen al dossier pràctic per tal d'il·lustrar i reforçar els continguts de les classes¹. L'altra modalitat contempla un treball individual o en grup que es detallarà en aquest punt.
- La tercera fa referència a les activitats transversals que es realitzaran de manera conjunta per a tota la titulació d'Humanitats. D'aquesta manera la metodologia de l'assignatura serà diferent en funció de si es tracta de classes teòriques, pràctiques o d'activitats transversals:

1) Les classes teòriques es desenvoluparan fonamentalment a través de la lliçó magistral, complementant aquesta modalitat d'ensenyament amb la sessió pràctica que s'explica tot seguit. (Aquesta part teòrica comptarà amb el recolzament d'un dossier que també serà lliurat al començament de curs)².

2) Les classes pràctiques es desenvoluparan a partir del dossier de pràctiques i segons el calendari de sessions previst. Tots els alumnes hauran de llegir i ser capaços d'exposar a la classe les lectures del dossier. En cada classe pràctica, dos a tres alumnes (segons la totalitat d'alumnes matriculats) exposaran els punts principals d'interès (a mode de comentari de text) de manera que obriran el debat a la resta de la classe per a que puguin fer-se els comentaris adients. En alguns casos i d'acord amb el calendari de sessions, es tractarà de comentar la pel·lícula o documental en relació a la classe teòrica anterior. D'altra banda, el treball individual consistirà en la lectura i en la realització d'una ressenya del llibre següent: Kapuscinski, R. (2006), *Viajes con Herodoto*, Barcelona, Anagrama.

3) Les activitats transversals consultar la web de la llicenciatura.

¹ Les fotocòpies de dossier teòric estaran a disposició dels/de les estudiants en el servei de fotocopiadora del Campus.

² Les fotocòpies de dossier pràctic estaran a disposició dels/de les estudiants en el servei de fotocopiadora del Campus.

VIII. AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura tractarà de reflectir d'una manera equilibrada el treball realitzat pels alumnes al llarg del curs, de manera que la nota final inclourà:

· Les classes pràctiques (ressenya i exposició de les lectures/ pel·lícules)	1
· Treball	1
· Les activitats transversals	1
· L'examen final	7

(Nota: Els estudiants hauran d'assolir al menys el 50% de les puntuacions màximes assignades a cadascuna de les quatre propostes obligatòries per a superar el conjunt de l'assignatura exceptuant les activitats transversals).

IX. BIBLIOGRAFIA BÀSICA

MANUALS DE REFERÈNCIA:

- Augé, M. & Colleyn, J. P. (2005): ¿Qué es la antropología?. Paidós. Barcelona.
- Barfield, T. (ed.) (2001): *Diccionario de Antropología*. Edicions Bellaterra. Barcelona.
- Bohannon, P. (1996): *Para raros, nosotros. Introducción a la antropología cultural*, Akal.
- Ember, C. R. & Ember, M. & Peregrine, P. (2004): *Antropología*. Pearson. Prentice Hall.
- Frigole, J. (et al.) (1983): *Antropología, hoy: una introducción a la antropología cultural*. Teide. Barcelona.
- Gómez Pérez, R. (2001): *Iguales y distintos. Introducción a la antropología cultural*. Ediciones Internacionales Universitarias. Madrid.
- Laburthe-Tolra, P. y Warnier, J.P. (1998): *Etnología y Antropología*. Akal. Madrid.
- Kaplan, D. & Manners, R. A. (1979): *Introducción crítica a la antropología cultural*. Nueva Imagen. México.
- Kottak, C. P. (1994): *Antropología. Una exploración de la diversidad humana con temas de la cultura hispana*. McGraw-Hill.
- Llobera, J. R. (1999): *Manual d'Antropologia Social*. Aula Oberta. Barcelona.
- Menéndez, E. L. (2002): *La parte negada de la cultura. Relativismo, diferencia y racismo*. Edicions Bellaterra. Barcelona.
- Peacock, J. L. (2005): *La lente antropológica*. Alianza. Madrid. [Primera Edició, 2001]
- Prat, J. & Martínez, A. (Edts.) (1996): *Ensayos de Antropología Cultural*. Ariel. Barcelona.
- Rossi, I. & O'Higgins. (1981): *Teorías de la cultura y métodos antropológicos*. Anagrama. Barcelona.
- TERMCAT (1993): *Diccionari d'Antropologia*. Fundació Barcelona.

X. BIBLIOGRAFIA PER TEMES

TEMA 2. MATRIMONI, FAMÍLIA I PARENTIU

VV.AA. (1991): *Polémica sobre el origen y la universalidad de la familia*. Cuadernos Anagrama. Barcelona.

San Román, T. & González, A. (1994): *Las relaciones de parentesco en Materials*, nº 5, UAB.
Fons, V. (2002): *Vora el mar. Organització de la procreació i estructures domèstiques dels ndomé de Guinea Equatorial*, Publicacions d'Antropologia Cultural, UAB.
Piella, A. (2002): *Parentiu a Jambun. Canvis i continuïtats en una comunitat aborigen d'Australia*, Publicacions d'Antropologia Cultural, UAB.

TEMA 3.- LA VIDA ECONÒMICA

Comas Argemir, D. (1998): *Antropología económica*, Alianza, Barcelona.
Contreras, J. (com.). (1981): *Antropología económica*, Anagrama, Barcelona.
Narotzki, S. (2004): *Antropología económica. Nuevas tendencias*, Editorial Melusina, Barcelona.

TEMA 4.- LA POLÍTICA DES D'UNA PERSPECTIVA ANTROPOLÒGICA

Balandier, G. (1976): *Antropología política*. Península. Barcelona
Balandier, G. (1994): *El poder en escenas. De la representación del poder al poder de la representación*. Barcelona. Paidós
Clastres, P. (1981): *Antropología Política*. Gedisa. Barcelona.
Gledhill, J. (1999): *El poder y sus disfraces*. Bellaterra. Barcelona.
Lewelen, T.C. (1994): *Introducció a l'Antropología Política*. Edicions Bellaterra. Barcelona.
Krader, L. & Rossi, I. (1982): *Antropología Política*. Anagrama. Barcelona.
Llobera, J. R. (com) (1982): *Antropología Política*. Anagrama. Barcelona.

TEMA 5.- SISTEMES DE CREENCES I RITUALS

Ardevol Piera, E. y Munilla Cabrillana, G. (2003): *Antropología de la religión. Una aproximación interdisciplinar a las religiones antiguas y contemporáneas*, Editorial UOC.
Augé, M. (1993): *El genio del paganismo*. Muchnik. Barcelona.
Canton Delgado, M (2001): *La razón hechizada. Teorías antropológicas de la religión*. Ariel. Barcelona.

TEMA 6.- MODERNITAT, GLOBALITZACIÓ I CULTURA

Ariño Villarroya, A. (ed) (2005): *Las encrucijadas de la diversidad cultural*, CIS, Madrid.
García Canclini, N. (2004): *Diferentes, desiguales y desconectados*. Gedisa. Barcelona.
Hernández-Martí, G. M. (2001): *La modernitat Globalitzada*, Tirant lo blanch, València.
- (2005): *La condición global*, Germania, València.
Hernández-Martí, G.M. & Santamarina Campos, B. & Moncusí Ferré, A. & Albert Rodrigo, M. (2005): *La memoria construida. Patrimonio Cultural*. Tirant lo blanch. València.

*** **